

Na jedlo dôchodcom ostanú 3 eurá mesačne. Hegerova vláda podľa nich volanie o pomoc nepočúva a vyhovára sa, že peniaze im zobral Putin

- CZ24 News | 16. března 2022

SLOVENSKO: Jednota dôchodcov Slovenska (JDS) spolu so zástupcami zdravotníckych organizácií a odborárov zorganizovali spoločné vyjadrenie, v ktorom vláde odkazujú svoje obavy v dôsledku zdražovania a chudoby.

Pár rožkov, jablk, liter mlieka a kilogram zemiakov. „Toto si môže dovoliť priemerný slovenský dôchodca, keď zaplatí za energie, lieky, potraviny či bývanie. Spotrebný kôš za tri eurá,“ demonštrovala v pondelok na obed Valéria Pokorná, zástupkyňa predsedu Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS). Spolu so zástupcami zdravotníckych organizácií a odborárov zorganizovali spoločné vyjadrenie, v ktorom vláde odkazujú svoje obavy v dôsledku zdražovania a chudoby.

Vláda podľa nich nepočúva požiadavky a vyhovára sa na rozpočet.

Pondelkové zhromaždenie reagovalo na kroky, ktoré predstavili minister práce Milan Krajniak (Sme rodina) a financií Igor Matovič (OLaNO) ako pomoc so zdražovaním: predčasné vyplatenie vianočného bonusu či zľavu na daniach pre chudobných pracujúcich. Dôchodcovia sú nespokojní s tým, že v čase nevídaného zdražovania im stúpili penzie iba o 1,3 percenta, teda priemerne o 13 eur mesačne.

Podľa údajov Sociálnej poisťovne je aktuálne na Slovensku vyše jedného milióna starobných dôchodcov. Suma priemerného starobného dôchodku, ktorý im štát vypláca, na konci februára tohto roka dosiahla 512,50 eura.

Spor o 13. dôchodok

Jednota dôchodcov Slovenska, podporovaná aj návrhom zákona od opozičného Hlasu, žiada preto mimoriadnu valorizáciu – teda zvýšiť od apríla dôchodky medziročne o tri percentá. V budúcom roku chcú zase pridať o päť percent. Tým by si rozložili plánovanú približne osempercentnú valorizáciu od budúceho roka na skôr. „Perspektíva, že na budúci január bude valorizácia viac ako osem percent, je síce lákavá, ale teraz nám to nepomôže. Oni argumentujú, že Putin nám zobral peniaze, no to je len chabá výhovorka, na to nám posielajú minimálne miliardu eur EÚ,“ vyhlásila Pokorná.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘISPĚT

Matovič s Krajniakom však majú vlastnú predstavu o zmenách vo vyplácaní dôchodkov. Chcú presunúť výplatu 13. dôchodku už na prvú polovicu roka. Návrh Matoviča a Krajniaka vyriešiť to skorším vyplatením 13. dôchodku je podľa Pokornej nezmysel. *„Nesúhlasíme s vyplatením tzv. 13. dôchodku, je to iba vianočný príspevok daný zákonom. Okrem toho, tých 300 eur, o ktorých hovoria ministri, dostane iba človek s dôchodkom nižším ako 218,06 eur, ostatným sa adekvátne skrakuje až na 50 eur,”* vypočítala Pokorná.

Akceptovať by sa to dalo podľa nej iba v prípade, ak by po 13. dôchodku na konci roka vláda pridala aj 14. dôchodok. Krajniak na otázku, či plánuje osempercentnú budúcoročnú valorizáciu rozložiť a časť z nej vyplatiť skôr, priamo neodpovedal. Iba zopakoval, že chce vyplácanie časti 13. dôchodku skôr. Matovič je za to, aby sa 13. dôchodok vyplatil celý už v máji. *„Ministerstvo financií prišlo s návrhom na vyplatenie celých 13. dôchodkov už v máji namiesto decembra, čo výrazne pomôže dôchodcom kompenzovať aktuálny nárast cien,”* reaguje rezort.

Daňový bonus pre pracujúcu chudobu

Koaliční predstavitelia okrem skorších 13. dôchodkov hovoria aj o ďalšom opatrení. Ním má byť takzvaný daňový bonus. Ten by dostala takzvaná „pracujúca chudoba“, teda ľudia, ktorí zarábajú relatívne málo. V závislosti od rôznych podmienok by mal takýto človek dostať 100 až 200 eur na hlavu. *„Podľa našej analýzy sú to nízkopríjmové domácnosti, teda tie, kde aspoň jeden člen domácnosti zarába od 646 eur mesačne, pretože pre takých je zdražovanie najväčší nápor,”* uviedol Krajniak v nedeľnej relácii V politike na TA3.

Krajniak spresnil, že si to predstavuje ako mimoriadne daňové zvýhodnenie. Zamestnanci by si odpísali z daní 100 až 200 eur podľa výšky príjmu, vďaka čomu by sa im zvýšil čistý príjem, ktorý im vyplatí zamestnávateľ. Opatrenie má byť dostupné zhruba pre stotisíc domácností, ktoré spadajú do príjmovej definície rezortu, čo predstavuje asi 300-tisíc ľudí. Uskutočniť to plánuje Krajniak do leta. Štát to má stať od 100 do 200 miliónov eur.

Problémom je, že koaliční partneri tieto návrhy Krajniaka počuli rozprávať iba v televízii. Ekonomický expert Za ľudí Tomáš Meravý ako aj Peter Cmorej, špecialista na financie SaS, sa zhodne vyjadrili, že o návrhoch spomínaných vo víkendových reláciách zatiaľ reč nebola. V pondelok o tom mali hovoriť na koaličnej rade, no zdôraznili, že na papieri ešte nedostali žiadne návrhy. *„Počul som o tom a čo viem, o detailoch sa rokuje,”* zareagoval zase šéf hospodárskeho výboru Peter Kremský (OLaNO).

Nejednotnosť koalície v opatreniach ilustroval v sobotu aj člen predsedníctva hnutia Sme rodina Igor Kašper v Sobotných dialógoch. Vyhlásil, že „na stole“ je aj zníženie DPH na pohonné látky. *„Áno, je to na stole, aj v rámci balíka ‚Lex Ukrajina‘, či už znižovanie DPH-čky, alebo spotrebnej dane. To je v súvislosti s balíkom týkajúcim sa päťpercentnej DPH na potraviny,”* priblížil Kašper. No vzápätí to premiér Eduard Heger (OLaNO) v nedeľnom O 5 minút 12 poprel a vyhlásil, že o ničom nevie. *„Bolo to pre mňa, priznám sa, prekvapením,”* zareagoval Heger.

Vláda nemá čarovný prútik

Predseda OZ KOVO Emil Machyna v pondelok pripomenul, že problém nemajú len dôchodcovia. Podľa jeho slov je kategorickým problémom, že kvalita života na Slovensku v porovnaní so zvyškom únie sa prepadá a ľudia si môžu dovoliť čoraz menej, hoci pracujú a zarábajú. *„Človek, ktorý chodí na osem a viac hodín denne do práce, by nemal byť chudobný,”* vyhlásil. Vláda by podľa neho mala tento trend zvrátiť a rázne pristúpiť k sociálnejšej redistribúcii bohatstva. *„Nech si ministri skúsia žiť jeden*

mesiac zo 450 eur mesačne. Túto sumu mnohí vedia minúť za jeden večer v reštaurácii,” nešetril kritikou Machyna.

Analytik Martin Vlachynský z INESS pripomína, že vláda nemá čarovný prútik, ktorým vyčaruje viac elektriny, ropy alebo čohokoľvek iného. *„Do aktuálnej situácie zároveň vstupuje s obrovským deficitom v čase, keď finančné trhy môžu byť veľmi nervózne v požíciavani európskym štátom, obzvlášť tým štátom, kam to majú ruské rakety ,na skok’,“* hovorí. Vlachynský zdôrazňuje, že akékoľvek opatrenia musia byť účelné a cielené len na najviac zasiahnuté skupiny obyvateľstva.

Daňový bonus sa nepozdáva sociálno-ekonomickému analytikovi a zakladateľovi občianskeho združenia Pracujúca chudoba Jánovi Koščovi. *„Toto je úplne mimo. Najväčšie problémy s výdavkami v oblasti bývania a pri platbách za energie majú jednorodičovské domácnosti. A rodičia z týchto domácností buď nepracujú vôbec, práve z dôvodu starostlivosti o deti, alebo, ak pracujú, tak na skrátene úväzky a za také nízke mzdy, že neplatia žiadne dane,”* tvrdí Košč. Zavedenie takéhoto daňového bonusu by podľa neho pomohlo úplným rodinám s nízkymi príjmami, ale zásadne by odignorovalo veľké množstvo rodín, ktoré sú v hmotnej núdzi, alebo majú také nízke príjmy, že neplatia dane.

Martin Hudcovský z Ekonomickej univerzity v Bratislave si myslí, že takáto výplata jednorazovej dávky pre nízkopríjmové domácnosti zataží štátny rozpočet. *„Nevnímal by som to však negatívne. Štát by sa mal snažiť pomôcť v takýchto výnimočných udalostiach zachovať životnú úroveň svojho obyvateľstva. Aj ekonómia nám hovorí, že v časoch recesie či nepredvídateľných okolností je akceptovateľné podporovať ekonomiku aj za cenu dosahovania deficitu,”* vysvetľuje ekonóm.

Čo však môže podľa neho zamrzieť je, že v časoch, keď sa ekonomike darilo, sa nielenže nevytvárali prebytky rozpočtu, ale neboli sme schopní ani dosiahnuť vyrovnaný rozpočet. Dnes si teda na takéto opatrenie musíme ako štát požičať.

Strop pre marže reťazcov a elektrinu

Svetový index cien potravín sa vo februári dostal na rekordné maximum. Upozornila na to v piatok Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo (FAO), podľa ktorej prepočtov ceny potravín a krmív môžu zdražieť až o 20 %. FAO tiež uviedla, že je takmer isté, že v dôsledku vojny na Ukrajine budú potraviny pravdepodobne aj pokračovať v raste.

Na to reagoval Zväz obchodu Slovenskej republiky, Slovenská aliancia moderného obchodu a ministerstvo pôdohospodárstva, ktorí podpísali Deklaráciu o cenovej stabilite potravín. Šéf rezortu Samuel Vlčan tým chce ľuďom zaručiť, že budú mať garantovanú cenu 13 základných potravín, konkrétne: dusená šunka bravčová, kurča pitvané, bravčové párky, rožok biely obyčajný, ovocný jogurt, chlieb (pšenično-ražný), čerstvé maslo, kuracie prsia – rezne, syr eidam tehla (45 % t.s.), slepačie vajcia (veľkosť M), bravčové karé, mlieko trvanlivé polotučné a pšeničná múka polohrubá.

Slovensko sa teda nevybralo ani cestou Poľska, ktoré dočasne znížilo DPH na potraviny aj pohonné látky ešte pred vypuknutím vojny na Ukrajine, ani cestou Maďarska, ktoré zastropovalo ceny na úrovni októbra minulého roka. Spolieha sa na etické správanie kľúčových hráčov potravinového reťazca – veľkých obchodných reťazcov, kde nakupuje potraviny viac ako 80 percent spotrebiteľov.

Vláda tiež ešte v polovici februára podpísala memorandum so Slovenskými elektrárňami, v ktorom sa zaviazala, že ceny pre dva milióny zraniteľných odberateľov na roky 2023 a 2024 udrží na úrovni tohto roka. Jedna domácnosť má vďaka tomuto kroku ušetriť asi 500 eur za dva roky. *„Treba doriešiť ešte mnoho detailov, aby sme to dostali do realizácie, no zavedenie tohto opatrenia by mohlo celý dosah trhových cien na zraniteľných odberateľov eliminovať,”* komentoval opatrenie pre Pravdu šéf

Úradu pre reguláciu sieťových odvetví Andrej Juris.

Podobný systém funguje vo Francúzsku. Od roku 2011 poskytuje časť elektriny vyrobenej z jadra za zvýhodnenú cenu pre cieľenú skupinu odberateľov. Dodávatelia zdokumentujú, aký objem odberajú domácnosti a iní odberatelia, ktorým je schéma určená. Na začiatku roka sa predrezervuje určitá kapacita a na konci roka sa spraví zúčtovanie, aby sa úspory dostali k tým, ktorí ich potrebujú. Takéto nastavenie schválila aj Európska komisia.

[ZDROJ](#)